

Riktlinjer för biblioteks- service till fångar

av Vibike Lehmann och
Joanne Locke
IFLA Professional Reports 92

Riktlinjer för biblioteksservice till fångar
3:e upplagan

Av Vibeke Lehmann och Joanne Locke

IFLA Professional Reports 92

© Copyright 2005

International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA

Innehåll

Översättarens förord	4
Tack	5
Inledning	6
Syfte	6
Bakgrund	6
Förutsättningar	7
Riktlinjer	9
1. Omfattning	9
2. Administration	9
3. Tillgång till biblioteksservice	9
4. Lokaler och utrustning	10
5. Informationsteknologi	12
6. Personal	12
7. Budget	13
8. Media	14
9. Serviceutbud och programverksamhet	16
10. Information och marknadsföring	17
Bibliografi	19
Svenska tillägg till bibliografen	24

Översättarens förord

Den internationella biblioteksorganisationen IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) vänder sig till alla typer av bibliotek i hela världen. Under divisionen för folkbibliotek finns sektionen LSDP (Libraries Serving Disadvantaged Persons) som arbetar med det vi i Sverige kallar uppsökande biblioteksverksamhet, det vill säga biblioteksservice till äldre och funktionshindrade och bibliotek på sjukhus och fängelser. Sektionens styrgrupp (Standing Committee) har tidigare givit ut Riktlinjer för biblioteksservice till fångar i två upplagor, detta är tredje upplagan. För mer information om IFLA se www.ifla.org.

Denna tredje upplaga har skrivits av en amerikansk och en kanadensisk bibliotekarie med hjälp av en arbetsgrupp där en spansk och en svensk bibliotekarie deltagit. Riktlinjernas utformning speglar hur framför allt amerikanska nationella riktlinjer är skrivna. I USA finns knappast fängelser med under 500 fångar medan det största fängelset i Sverige har ca 250 intagna.

Termen prison har i den engelska texten valts för att beteckna alla slags fängelser, häkten, ungdomsanstalter, rättspsykiatriska sjukhus, dvs alla sorters institutioner där människor hålls i fängsligt förvar. I översättningen har jag valt att översätta prison med fängelse. För att variera texten har anstalt också använts. Den engelska texten använder ordet prisoner och jag har valt att översätta det med fånge. I Sverige ska nu termen klient användas istället för den tidigare, intagen. För att variera ordvalet använder jag ibland intagen eller brukare.

Riktlinjerna är skrivna för fängelsebibliotek i hela världen och allt passar därför inte svenska förhållanden, men jag finner att det mesta har relevans och lätt kan anpassas efter svenska förhållanden. Jag är tacksam för att Svensk Biblioteksörening gjort det möjligt för mig att kunna översätta riktlinjerna och jag hoppas att de ska komma till nytta för svenska fängelsebibliotek.

Birgitta Irvall

Tack

Författarna vill tacka medlemmarna i IFLA:s Standing Committee of Libraries Serving Disadvantaged Persons Section för deras värdefulla kommentarer och förslag angående innehållet i dessa riktlinjer. Ett varmt tack också till de många bibliotekarier i mer än 25 länder som svarade på enkäten om tillståndet på fängelsebiblioteken och lagstiftning om fängelsebibliotek i sina respektive länder. Den information de förmedlade gav författarna en god insikt i de utmaningar som bibliotekspersonal fortfarande möter när det gäller att etablera grundläggande informations- och biblioteksservice till fångar som avtjänar straff under alltifrån hårda och straffande till humana och rehabiliterande förhållanden.

Efter att ha gått igenom de många svaren blev författarna ännu mer övertygade om behovet av denna nya och reviderade upplaga av riktlinjer gällande fängelsebibliotek.

Till slut vill författarna uttrycka sin varma uppskattning av medlemmarna i arbetsgruppen för riktlinjerna, Birgitta Irvall och Maria José López-Huertas Pérez, som genomförde litteratursökningar och generöst bidrog med kritiska kommentarer och positiva förslag.

Inledning

Syfte

Dessa riktlinjer är tänkta som ett verktyg för planering, genomförande och utvärdering av biblioteksservice för fångar. Dokumentet är avsett att tjäna som modell för framtagning av nationella riktlinjer för fängelsebibliotek. Det kan lätt anpassas efter lokala omständigheter. Samtidigt utgör dessa internationella riktlinjer en acceptabel nivå för biblioteksverksamheten, som kan uppnås i de flesta länder där nationella och lokala lagar och beslut stödjer existensen av fängelsebibliotek. Riktlinjerna är ett verktyg för planering av nya bibliotek och för utvärdering av redan existerande verksamhet. Om inga lokala riktlinjer finns kan dessa internationella användas.

Utöver att vara ett praktiskt verktyg för uppbyggnad, genomförande och utvärdering av fängelsebiblioteksverksamhet bör dessa riktlinjer även fungera som ett principuttalande för fångars rätt att läsa, studera och få tillgång till information. Riktlinjerna vänder sig till bibliotekarier, bibliotekschefer, fängelseledningar, lagstiftande och administrativa myndigheter och andra delar inom förvaltningen som ansvarar för, administrerar och bekostar fängelsebibliotek.

Riktlinjerna gäller för fångelser, häkten etc. med fler än 50 intagna.

Bakgrund

IFLA's Libraries Serving Disadvantaged Persons (LSDP) Section vänder sig till bibliotek, föreningar och myndigheter med inspiration och idéer inom området utveckling av speciell service till grupper i samhället som inte kan använda sig av vanlig biblioteksverksamhet. Dessa grupper inkluderar patienter på sjukhus, fångar på fångelser, äldre på olika typer av institutioner, personer som bor hemma, men inte kan lämna hemmet, döva, personer med fysiska och psykiska funktionshinder och personer med läs- och skrivsvårigheter.

Med fokus på biblioteksservice för nämnda grupper har medlemmar i LSDP under den senaste dekaden koncentrerat sig på utarbetandet av riktlinjer för biblioteksservice till ovanstående brukare. Riktlinjerna har publicerats i serien: IFLA Professional Reports och de har regelbundet uppdaterats och reviderats för att avspegla den senaste forskningen och praxis inom området liksom den växande användningen av informationsteknologi. Denna publikation är den tredje upplagan av Riktlinjer för biblioteksservice till fångar.

År 1985 tillsatte LSDP en arbetsgrupp för fängelsebibliotek för att man insåg det stora behovet av biblioteks- och informationsservice till det växande antalet fångar i världen. Under de kommande fem åren ordnade arbetsgruppen flera konferenser, workshops och satellitmöten till IFLA-konferenser. Dessutom genomförde man en undersökning för att uppmärksamma biblioteken på behovet av fängelsebibliotek och för att samla information som kunde tjäna som underlag för utvecklingen av en riktlinjepublikation. Den första upplagan av Riktlinjer för biblioteksservice till fångar, sammanställd av Frances E. Kaiser, publicerades 1992. Fokus för publikationen var allmänna principer och arbetssätt.

Riktlinjerna översattes till spanska 1993. Den andra upplagan av riktlinjerna publicerades 1995. Även denna upplaga var sammanställd av Frances E. Kaiser och den innehöll mer specifik information om servicenivåer, storlek på samlingar, personal, anslag, utvärdering och marknadsföringsmetoder. En tysk översättning publicerades samma år.

År 2001 gjorde LSDP åter en översyn av hur fängelsebiblioteksservicen hade utvecklats, inte bara i Europa och USA, utan även i många utvecklingsländer och i länder som tidigare var en del av eller allierade med Sovjetunionen. Kommittén tog också i beaktande den snabba och grundläggande förändring som informationsteknologin innebär för alla slags bibliotek. En liten arbetsgrupp skapades för att:

1. undersöka hur folkbiblioteken hade utvecklat sin uppsökande verksamhet till att även gälla personer på institutioner (till exempel fångar),
2. genomföra en internationell litteratursökning angående nuvarande status för fängelsebiblioteken,
3. samla information om existerande nationella standarder/riktlinjer och metoder för biblioteksservice.

Meningen var att använda den insamlade informationen för att utforma en ny upplaga av Riktlinjer för biblioteksservice till fångar som kunde vara användbar under 2000-talets första dekad. Undersökningens resultat bildar underlag för denna upplaga.

Förutsättningar

När moderna samhällen gradvis antar en mer human och upplyst syn på straff och frihetsberövande i överensstämmelse med FN:s allmänna deklaration om mänskliga rättigheter ändras fokus från bestraffning till utbildning, rehabilitering och en konstruktiv användning av tiden på fängelset. Fängelsebiblioteket blir då en viktig del av den totala fängelsemiljön med sitt stöd för programverksamhet inom utbildning, rehabilitering och rekreation. Fängelsebiblioteket blir ett exempel på ”normalitet” i en strikt regelstyrd verksamhet och en plats där individer kan göra egna val och engagera sig i självvalda sysselsättningar. Biblioteket representerar ett fönster mot världen utanför och kan förse den som förbereder sig för frigivning med mycket värdefull information.

En person som sitter i fängelse har inte avstått ifrån sin rätt att utbilda sig och att ta till sig information, och fängelsebiblioteket skall därför erbjuda media och service jämförbara med vad folkbibliotek i ”den fria världen” kan ge. Restriktioner för tillgång till biblioteksmaterial och service skall bara tillämpas när en sådan tillgång bedöms som en klar säkerhetsrisk.

Fängelsebibliotek ska efterlikna folkbibliotekens service, men också ha resurser för utbildning och olika rehabiliteringsprogram som fängelset bedriver. Andra specifika krav är att ha rikligt med juridiskt material. Speciell uppmärksamhet ska ges till behoven hos brukare med en annan kulturell bakgrund och ett annat språk än majoriteten.

Fängelsebiblioteket ska förse fången med möjligheter att utveckla sin läs- och skrivkunnsighet, sina personliga och kulturella intressen, och bidra till ett livslångt lärande. Biblioteket ska ställa resurser för alla dessa aktiviteter till de intagnas förfogande.

Flera internationellt antagna dokument tjänar som underlag för etablerande av fängelsebibliotek och ger stöd för biblioteksservice till fångar.

1. Regel 40 i FN:s Standard Minimal Rules for the Treatment of Prisoners (1955) lyder: ”Varje institution ska ha ett bibliotek att användas av alla kategorier av fångar, lämpligt försett med böcker både för rekreation och utbildning, och fångar skall uppmuntras att använda det.”
2. The Charter for the Reader (1994) som tagits fram av ”The International Book Committee” och den internationella bokförläggarorganisationen (International Publishers Association) och utgivits av UNESCO, stryker under att ”läsning är en universell rättighet”
3. IFLA/UNESCO:s Folkbiblioteksmanifest (1995) uppmanar folkbibliotek att ge service till fångar.
4. Rapporten ”Education in Prison” antagen av Europarådet (Strasbourg, 1990) innehåller ett kapitel om fängelsebibliotek. Den rekommenderar att fängelsebibliotek ska fungera på samma professionella nivå som bibliotek i det omgivande samhället, ska skötas av professionella bibliotekarier, ska tillvarata intressen och behov hos en mångkulturell befolkning; ska tillhandahålla öppen tillgång till media för fångar; och ska tillhandahålla olika aktiviteter gällande läsning och läskunnighet.

I de flesta av världens länder har de personer som är intagna på fängelser av olika slag dålig utbildning och dålig social kompetens. De kommer inte heller från miljöer där läsning är en vanlig och populär sysselsättning. Istället har ett betydande antal fångar visat sig ha dåliga läskunskaper och otillräckliga kunskaper för att kunna vara anställningsbara. Få har varit regelbundna brukare av folk- och vetenskapliga bibliotek under sina liv ute i samhället.

Vad en person som sitter i fängelse läser beror på kvalitet och relevans i bibliotekets bokurval. Med kvalificerad personal, en mediasamling som motsvarar de intagnas behov av utbildning, rekreation och rehabilitering, och en inbjudande bibliotekslokal kan fängelsebiblioteket bli en viktig del i livet och programverksamheten på anstalten. Biblioteket representerar också en viktig ”livlina” till världen utanför. Det kan bli ett viktigt administrativt verktyg för anstaltsledningen genom att reducera sysslösheten och uppmuntra till ett konstruktivt bruk av tiden. Till sist, fängelsebiblioteket kan bli den vitala informationsresurs som utgör skillnaden mellan att lyckas eller misslyckas i världen utanför för exfängen.

Riktlinjer

1. Omfattning

- 1.1 Riktlinjerna gäller alla typer av anstalter/institutioner där individer hålls i fängsligt förvar. Dessa institutioner kan vara fängelser, häkten, rättsmedicinska sjukhus eller andra institutioner som administreras av kriminalvårdsmyndigheter. Riktlinjerna gäller både anstalter för ungdomar och för vuxna.

2. Administration

- 2.1 Ett skrivet policydokument gällande biblioteksservice ska tas fram av nationella och/eller lokala kriminalvårdsmyndigheter. Detta dokument ska klart ange mål och uppgifter, likaväl som anslagsgivare och administrativt ansvar för bibliotekstjänsterna. Dokumentet ska baseras på gällande bibliotekslag och det ska regelbundet revideras och uppdateras.
- 2.2 Policydokumentet ska tjäna som grund för att utveckla den lokala biblioteksservicen, genom att ta upp sådana områden som: daglig service och öppettider, bokurval, katalogisering, inköpsrutiner, gåvor, utlån och tillgång till media, inventering och gallring, copyrightregler, insamling av biblioteksstatistik, personal, budget, service till låntagarna, revidering av policyn och användandet av datorer och informationsteknologi.
- 2.3 Eftersom fängelsebiblioteken i olika länder administrativt och finansiellt lyder under olika myndigheter/institutioner och ibland under flera olika institutioner är det viktigt att ha ett kontrakt/avtal som tar upp varje myndighets ansvar.
- 2.4 Det rekommenderas starkt att biblioteket lägger fast och arbetar efter en långsiktig (3–5 år) plan. Den ska baseras på en noggrann genomgång av användarnas behov. Planen ska innehålla bibliotekets uppgifter och en beskrivning av bibliotekets roll/er inom institutionen (till exempel center för nöjesläsning, för stöd till utbildning, för egna studier och livslångt lärande, kulturellt center, informationscentral för jobbsökande, center för juridisk information). Vidare ska planen innehålla mål, mätbara prestationer, strategier för att uppnå dessa mål, och utvärderingsmetoder. Planen ska godkännas av anstaltsledningen.
- 2.5 Det är bra att utvärdera biblioteksplanen med 3–5 års mellanrum för att säkerställa att planen följs och för att mäta hur effektiv servicen är.

3. Tillgång till biblioteksservice

- 3.1 Alla fångar ska ha tillgång till biblioteket och dess service utan hänsyn till säkerhetsregler eller till var i fängelset de vistas. Tillgång till biblioteksservice ska bara nekas den som bevisats med att inte följa bibliotekets regler.

- 3.2 Fångar som inte har restriktioner utan får röra sig fritt inom fängelset ska kunna besöka biblioteket varje vecka under en tillräckligt lång tid för att hinna välja och låna böcker, ställa referensfrågor, beställa fjärrlån, läsa material som inte lånas ut och delta i kulturella aktiviteter organiserade av biblioteket.
- 3.3 Bibliotekets öppettider ska samordnas med utbildningsprogram och arbetstider för att minimera schemakonflikter.
- 3.4 Där fångarna får lämna anstalten för arbete eller studier ute i samhället ska de få möjlighet att använda det lokala folk- eller vetenskapliga biblioteket.
- 3.5 Fångar med restriktioner, som inte får gå till biblioteket (på sjukavdelningar, häktade, på straffavdelningar etc.) ska ha tillgång till bibliotekskataloger (tryckta eller i elektronisk form) med fängelsebibliotekets bestånd och ska tillåtas att låna material från hela fängelsebibliotekets samling och att begära fjärrlån.
- 3.6 På varje avdelning med restriktioner ska en deposition på minst 100 böcker (eller 2 böcker per fånge vilket som sammanräknat utgör flest titlar) populära och nytugivna böcker finnas tillgänglig. Denna deposition ska bytas minst en gång i månaden. Varje fånge ska få möjlighet att botanisera bland och sedan välja åtminstone 2 titlar per vecka från depositionen.
- 3.7 Fängelsebiblioteket ska delta i ett regionalt eller nationellt fjärrlånesystem eftersom det är omöjligt att tillfredställa alla kulturella och språkliga behov hos fångar med mycket olika språklig och intellektuell bakgrund med enbart det egna beståndet.
- 3.8 Fängelsebiblioteket ska följa landets lagar/regler för tillgänglighet när det gäller människor med fysiska och psykiska funktionshinder. Sådana regler kan gälla fysisk tillgänglighet till lokaler liksom också tillgängligheten till media, information på alternativa sätt, speciell utrustning och uppsökande service. (För specifika rekommendationer se: Access to libraries for persons with disabilities – Checklist, av Birgitta Irvall och Gyda Skat Nielsen. IFLA Professional Report No.89, 2005) www.ifla.org/VII/s9/nd1/iflapr-89e.pdf

4. Lokaler och utrustning

- 4.1 I moderna fängelsebyggnader ska bibliotekslokalerna vara planerade speciellt för biblioteksbruk, arbetsflöde och funktionalitet. I äldre byggnader kanske en ombyggnad blir nödvändig för att biblioteket ska kunna fungera effektivt. Specialister på bibliotekslokaler ska konsulteras under planeringen. En framgångsrik och effektiv biblioteksservice beror till stor del på en välkomnande och praktisk fysisk miljö.
- 4.2 Biblioteket ska vara centralt placerat i fängelset, helst bredvid eller nära undervisningslokalerna. Biblioteket ska vara enkelt att nå för den största delen av fångarna och tillgängligt för personer med fysiska handikapp.
- 4.3 Biblioteket ska bestå av ett separat utrymme som går att låsa. Lokalen ska se ut på följande sätt:
 - bra ljus för läsning, datoranvändning och andra biblioteksspecifika aktiviteter
 - akustisk behandling av väggar, golv och tak

- bra inomhusklimat (fungerande värme, kyla och ventilation)
 - golv förstärkta för att kunna bära bokhyllor
 - tillräckligt med el- och datauttag för att kunna använda teknisk och elektronisk utrustning
 - visuell kontroll över hela bibliotekslokalen
 - låsbart utrymme för lagring av böcker etc.
 - telefon som når utanför anstalten
 - elektroniskt larmsystem
- 4.4 Bibliotekets yta ska vara stor nog för att kunna tillåta olika användaraktiviteter, personalens arbete, och bokhyllor inklusive visningshyllor enligt nedanstående funktioner:
- referensdisk
 - utlåningsdisk
 - arbetsrum för personal med datorutrustning, hyllor, skåp, bokvagnar och bord
 - hyllor för biblioteksmaterial (böcker, tidskrifter, tidningar, audiovisuellt material)
 - utställningsutrymme för nya böcker och informationsmaterial
 - läsbord och stolar
 - lyssnarplatser
 - datorer för besökarna
 - fotokopiator
 - utrymme för gruppaktiviteter
- 4.5 Läsborden/studieavdelningen ska vara stor nog för att rymma som ett minimum fem procent av de intagna eller maximalt antal intagna som tillåts vistas tillsammans i biblioteket. Utrymmet för borden inklusive stolar och utrymme i gångar mellan borden ska vara minst 2,5 kvadratmeter per bord.
- 4.6 Hyllutrymmet ska vara 15 kvadratmeter per 1 000 volymer.
- 4.7 Personalens arbetsutrymme ska vara minst 9 kvadratmeter per person.
- 4.8 Utrymmet för bibliotekets utlåningsdisk ska vara minst 9 kvadratmeter.
- 4.9 Fem procent av den totala ytan ska anslås till speciella biblioteksändamål (som t.ex. datoriserad katalog eller kortkatalog, datorer för användarna, skrivmaskiner, fotokopiator, kartboksställ, plats för utställning av media eller konst).
- 4.10 Möbler och utrustning ska väljas utifrån effektivitet, bekvämlighet, attraktivitet, lätthet att underhålla och hållbarhet. Biblioteket ska möbleras så att det tillfredsställer säkerhetsreglerna på fängelset. Möbelsier i moduler rekommenderas för att biblioteket ska kunna växa och förändras.

5. Informationsteknologi

- 5.1 Fängelsebiblioteket ska använda sig av den senaste informationsteknologin så mycket som det är möjligt utan att komma i konflikt med säkerhetsreglerna på fängelset.
- 5.2 Biblioteket ska införa ett biblioteksdatasystem som använder en bibliografisk databas med ett internationellt standardiserat format (MARC 21).
- 5.3 Att ge fångarna tillgång till datorer med multimediamjukvara rekommenderas starkt för att de ska få tillgång till information, utbildning och rekreation.
- 5.4 Bibliotekspersonalen ska ha tillgång till Internet och e-post för att kunna skicka fjärrlåneförfrågningar, söka i webbaserade bibliotekskataloger, kommunicera med kollegor och bokhandlare, delta i utbildning på nätet och svara på informationsfrågor.
- 5.5 Där säkerheten i det lokala nätverket vid anstalten tillåter det ska fångar få övervakad tillgång till Internet för utbildning och förberedelse inför frisläppande.

6. Personal

- 6.1 Alla fängelsebibliotek utan hänsyn till storlek ska ledas av en utbildad bibliotekarie med nödvändiga kvalifikationer och kunskaper förvärvade genom en universitetsexamen i biblioteks/informationsvetenskap eller motsvarande.
- 6.2 Alla fängelser med över 500 fångar ska ha en utbildad bibliotekarie anställd på heltid på fängelsebiblioteket. Fängelser med över 1 000 fångar ska ha två heltidsbibliotekarier. Mindre fängelser kan reducera antalet timmar en utbildad bibliotekarie finns på plats enligt följande mall:

Antal intagna	Bibliotekarietimmar
0–300	24
301–499	30

- 6.3 Ytterligare personal kan anställas enligt anstaltens behov. Det totala antalet anställda kommer att variera beroende på följande faktorer:
- antal öppettimmar
 - storlek, tillgänglighet och möblering av biblioteket
 - antal fångar som tillåts vara på biblioteket vid en given tidpunkt
 - antal program på biblioteket
 - antal biblioteksfilialer eller leveransställen
 - antal och storlek på avdelningar med restriktioner
 - grad av biblioteksautomatisering
 - restriktioner när det gäller fångarnas rörelsefrihet inom anstalten
 - typ av undervisning/skola och annan programverksamhet som finns på anstalten

- 6.4 All bibliotekspersonal ska ha tillräckliga professionella och tekniska kunskaper för att kunna ge direkt användarservice och stöd till brukarna.
- 6.5 Bibliotekspersonalen ska känna till de olika och komplexa informationsbehoven hos fängslade personer och de ska ha de nödvändiga mänskliga och personliga egenskaper och färdigheter som behövs för att kunna arbeta effektivt i ett fängelse.
- 6.6 Bibliotekspersonalen kan anställas av fängelset, ett folkbibliotekssystem, ett vetenskapligt bibliotek eller en kulturell institution.
- 6.7 Löner och anställningsförhållanden för fängelsebibliotekarier ska vara jämförbara med dem för folkbiblioteksanställda med liknande kvalifikationer och ansvar eller med löner som betalas för utförandet av liknande arbetsuppgifter inom fängelset.
- 6.8 Bibliotekspersonalen ska ha möjlighet att vara med i yrkesorganisationer och ges möjlighet att delta i kurser och studiedagar.
- 6.9 Bibliotekspersonalen ska ge service till alla intagna utan att diskriminera någon och den ska respektera brukarnas integritet.
- 6.10 Fängelset kan anställa fångar som medarbetare på biblioteket. Dessa personer ska väljas utifrån kunskaper, erfarenhet och vana vid biblioteksarbete.
- 6.11 Frivilliga kan också användas på biblioteket. Dessa personer ska inte anlitas istället för betald bibliotekspersonal, de ska ge extra stöd och arbeta med speciella program på biblioteket.
- 6.12 Både fångar och frivilliga som arbetar på biblioteket ska få en bred orientering om bibliotekets service och träning under arbetets gång.

7 Budget

- 7.1 Den institution/myndighet som är ansvarig för fängelsebiblioteket ska se till att biblioteket får en egen budget med ett årligt anslag som täcker följande: löner, media, prenumerationer, utrustning, datorkostnader, avtalad service, fjärrlån, medlemskap i databaser och föreningar och utbildningskostnader.
- 7.2 Bibliotekets långtidsplan (se under 2.4) ska tjäna som underlag för den årliga budgeten.
- 7.3 Budgeten ska utarbetas och följas upp av bibliotekschefen.
- 7.4 Bibliotekspersonalen ska skriva en årsrapport som tar upp hur anslaget har använts, statistik över aktiviteter som utlån, besök etc. och en beskrivning över hur programverksamheten har fungerat.
- 7.5 Den årliga budgeten för inköp av media ska räknas ut med stöd av en av följande modeller:
 - A. För fångelser med över 500 intagna kan priset för en inbunden bok i lokal valuta tjäna som bas för att räkna fram en minimibudget för ett existerande bibliotek:

Genomsnittspriset för en inbunden fackbok x 70 procent av antalet intagna + 10 procent för försvunna böcker (alltså: 500 intagna x 70 procent x 32 euro = 11 200 euro + 1 120 euro = 12 320 euro). Den här formeln betyder inte att biblioteket bara ska köpa inbundna böcker, men den är en enkel formel för att räkna fram en totalsumma för inköp av alla slags biblioteksmedia. Mediebudgeten ökar om bokpriserna ökar.

eller

- B. För fångelser med under 500 intagna bör den årliga minimibudgeten för medieinköp vara stor nog för att räcka till att ersätta 10 procent av boksamlingen.
- 7.6 Mediebudgeten för ett nystartat fängelsebibliotek bör göra det möjligt att köpa åtminstone hälften av en fullservicesamling. Extra medel utöver den årliga budgeten ska ges under fyra på varandra följande år. Detta gör det möjligt att på fem år komma upp till en tillräcklig mediasamling.

8. Media

- 8.1 Bibliotekets samlingar ska innehålla tryckta media och media i andra format för att möta de intagnas behov av material för information, utbildning, rekreation, kultur, och rehabilitering. Ett stort urval av aktuella tryckta och icke tryckta media liknande dem som finns på folk- och skolbibliotek ska inköpas.
- 8.2 Bibliotekets samlingar ska regelbundet utökas med nyförvärv valda av utbildade bibliotekarier. De planerade nyförvärven kan utökas genom gåvor om de donerade titlarna passar bibliotekets behov.
- 8.3 Fjärrlån ska användas som komplement till bibliotekets fasta bokbestånd och inte som ett alternativ till planerade inköp.
- 8.4 Bibliotekets mediebestånd ska underhållas och skötas på ett professionellt sätt. Biblioteket ska skylta med böckerna och aktivt informera om dem.
- 8.5 Biblioteket ska välja medier enligt en bokurvalsplan/policy som baseras på sammansättningen av fångar på anstalten. Bokurvalspolicyn/planen ska tydligt ange att ingen censur får tillämpas vid urvalet, utom under sådana omständigheter när en speciell titel utgör ett hot mot säkerheten på anstalten. Policyn/planen ska ta upp:
- den etnisk/kulturella sammansättningen, åldern, läskunnigheten, utbildningsbakgrunden och språken hos fångarna på det aktuella fängelset
 - behovet av böcker som hjälper till att förbereda fångarna för återinträdet i samhället, t.ex. information om lokala stödgrupper, arbets- och bostadsmöjligheter, utbildning och möjligheter till arbetsträning
 - behovet av referensböcker och annat material som kan stödja anstaltens programverksamhet (till exempel drogprogram, antivåldsprogram, föräldrakunskap, läskunnighet, konst och musik)
 - rutiner för inköpsförslag och förslag på att gallra titlar

- rutiner för att gallra föråldrade och onödiga titlar från samlingen
 - rutiner för att ta hand om gåvor
- 8.6 Angivna urvalskriterier ska ta hänsyn till, men inte begränsas av:
- ämnets och den litterära stilens lämplighet för brukarna
 - fångarnas intressen och behov
 - kritikens och allmänhetens uppmärksamhet
 - konstnärlig, social, vetenskaplig eller kulturell betydelse
 - korrekta faktauppgifter
 - format lämpligt för biblioteksbruk
 - relevans gentemot redan existerande titlar i ämnet på biblioteket
- 8.7 Biblioteket ska sträva efter att utveckla en väl avvägd samling som representerar ett brett utbud av idéer och åsikter. De under 8.6 uppräknade kriterierna ska inte användas för att utesluta speciella titlar som kan vara impopulära hos vissa grupper i samhället.
- 8.8 Gåvor ska vara underställda samma urvalsregler som inköpt material.
- 8.9 Bibliotekets samlingar ska innehålla följande typer av material (på landets språk och på andra språk efter behov):
- allmän referenslitteratur
 - skönlitteratur, inkluderande ett brett urval genrer (till exempel kärleksromaner, deckare, science fiction, fantasy, skräck)
 - biografier
 - facklitteratur som täcker alla ämnesområden i SAB-systemet (i Sverige), med tyngdpunkt på själv-hjälp, livskunskap och personliga relationer
 - juridik (för självstudier eller enligt vad landets lagar stadgar)
 - poesi (mycket populärt på fängelser)
 - tecknade serier (både för svaga läsare och avancerade entusiaster)
 - kurser för självstudier (för att stödja korrespondenskurser och livslångt lärande)
 - lättläst material (för fångar med läsproblem och för dem som inte talar landets språk)
 - storstilböcker (för personer med synproblem)
 - ljudböcker/talböcker (för alla men speciellt för personer med synproblem och läsproblem)
 - audiovisuella media, multimedia och datorprogram (där utrustning för att använda dessa media finns)
 - samhällsinformation (broschyrer, handböcker, kataloger etc. för planering inför frisläppande och arbetssökande)
 - lästränings- och räkneträningsmaterial (för att förbättra och träna läsning, skrivning och räkning)
 - pussel och spel (för utbildning och underhållning)

- tidskrifter (allmänna och specialtidskrifter – för alla brukare)
 - tidningar (för alla fångar – för information om världs- och lokala händelser och nyheter från hemkommunen)
- 8.10 Tillräckligt med media i annan än tryckt form ska finnas för brukare som inte kan använda tryckt text (inkluderande personer med fysiska eller psykiska funktionshinder och dem som har läs- och skrivsvårigheter). Dessa media kan utökas med hjälp av fjärrlån.
- 8.11 Det antal titlar på olika medier som utgör en minimisamling varierar beroende på många faktorer till exempel: antalet interner på anstalten, säkerhetsnivån, antalet biblioteksfilialer inom anstalten, genomsnittslängden på straffen, arbets- och utbildningsprogram som finns på anstalten, antalet tillåtna biblioteksbesök per vecka, antalet program som erbjuds i bibliotekets lokaler. Om ovanstående faktorer tas med kan en generell riktlinje för ett bibliotek med full service vara att det ska ha ett minimum av media enligt följande (titlar som efterfrågas mycket ska finnas i flera exemplar):
- Böcker: En samling på 2 000 titlar eller 10 titlar/intagen (vilket som är mest gynnsamt)
- Tidskrifter: En minimikollektion på 20 titlar eller en prenumeration/20 intagna
- Tidningar: Lokala, nationella och utländska tidningar – antalet bestäms av hur många länder som finns representerade bland de intagna på anstalten
- Audiovisuellt material, multimedia och mjukvara till datorer:
- Tillräckligt mycket för att motsvara ett basbehov och dessutom önskemål från pågående programverksamhet vid anstalten. Övrigt kan fjärrlånas.
- 8.12 Alla bibliotekets media ska katalogiseras och klassificeras enligt nationell eller internationell biblioteksstandard. Om en bibliografisk databas tillhandahålls ska katalogdata köpas/införskaffas från nationella system för att undvika egen katalogisering.
- 8.13 Bibliotekets media ska lagas vid behov och förses med klassifikationsignum och ställas upp på öppna hyllor på ett sådant sätt att de är lätta att hitta.
- 8.14 Ett automatiserat biblioteksdatasystem rekommenderas starkt för att öka sökmöjligheterna, sköta samlingarna och ta fram statistik över användningen.

9. Serviceutbud och programverksamhet

- 9.1 Nivån på bibliotekets service till de intagna ska baseras på en demografisk profil på fängelsets interner och på bibliotekets långtidsplan (se under 2.4). Servicen till brukarna ska innehålla följande element, men inte inskränka sig till dem:
- referens- och informationsservice baserad på de egna samlingarna och där det är möjligt även på Internetresurser – för att möta brukarnas behov av fakta och data

- läsarrådgivning – att rekommendera lämplig läsning till brukarna utifrån deras läskunnighetsnivå
- återkommande orientering och utbildning i hur man använder biblioteket
- fjärrlån – att ge tillgång till andra biblioteks samlingar genom delaktighet i regionala och statliga system, nätverk eller andra samarbetsystem
- tillgång till speciella media för brukare med funktionshinder (till exempel media från det nationella blindbiblioteket eller andra bibliotek för funktionshindrade).

9.2 Biblioteket ska ge service till intagna med restriktioner som kan jämföras med servicen till övriga intagna (se även 3.4 och 3.5).

9.3 Biblioteket ska anordna och stödja ett utbud av aktiviteter och program som handlar om läsning, läskunnighet och andra kulturella sysselsättningar. Sådana program ger möjlighet till ett kreativt sätt att använda tiden och ger en bättre livskvalitet för de intagna. De utvecklar också sociala kunskaper och en stärkt självuppskattning. Fängelseledningen ska vara medveten om att intagna som deltar i produktiva sysselsättningar troligen inte kommer att orsaka problem eller störningar. Exempel på intressanta och relevanta biblioteksprogram är till exempel:

- författarbesök
- bokklubbar och diskussioner
- tävlingar i litteratur- eller annan faktakunskap som använder sig av bibliotekets resurser
- skrivarcirklar
- musikprogram
- konstcirklar och utställningar
- kurser som förbättrar läs- och skrivförmågan
- stavningstävlingar
- firande av helgdagar
- jobbmässor

10. Information och marknadsföring

10.1 Fängelsebibliotekspersonalen ska ha en öppen tvåvägskommunikation med brukarna och ska välkomna förslag. Regelbundna enkäter angående brukartillfredsställelse rekommenderas. Bibliotekets trovärdighet ökar väsentligt om förslag snabbt tas tillvara och genomförs.

10.2 Extra insatser behövs för att kommunicera med de brukare som talar andra språk än landets. Dessa intagna kan ha svårt att delta i anstaltens utbildnings- och programverksamhet.

10.3 Bibliotekets personal ska ta kontakt med andra avdelningar inom fängelset och erbjuda sitt stöd och sina resurser. Personalen kan förstärka bibliotekets betydelse för anstaltsledningen genom att delta i fängelsets programverksamhet,

rådgivande kommittéer eller speciella projekt. Lärare och behandlingspersonal ska uppmuntras att ta med sig sina grupper till biblioteket.

- 10.4 En rådgivande fängelsebiblioteksgrupp med representanter från ett brett spektrum av fängelseavdelningar och från de intagna rekommenderas. Gruppens medlemmar kan tjäna som goodwillambassadörer för biblioteket och de kan också vara mycket användbara genom att ge feedback till bibliotekets personal.
- 10.5 Fängelsebibliotekarier känner sig ofta isolerade i sitt arbete och berövade kontakten med sina kolleger på utsidan. Isoleringen kan brytas genom att man blir delaktig i ett professionellt nätverk där man kan delta i diskussionsgrupper på Internet, prenumerera på nyhetsbrev, delta i konferenser och möten, skriva artiklar i bibliotekstidskrifter, och hålla föredrag för biblioteksstuderande.
- 10.6 Bibliotekspersonalen kan marknadsföra biblioteket och dess media på många olika sätt. En möjlighet att få brukarna att komma till biblioteket kan vara att publicera och till alla distribuera en färgrik biblioteksbroshyr och att låta bibliotekspersonal få delta i orienteringsmöten för nya intagna.
- 10.7 Utöver att organisera olika kulturella aktiviteter (se under 9.3) i biblioteket kan personalen och intagna medarbetare färdigställa:
 - ämnesbibliografier
 - listor över nyförvärv
 - boktips
 - bok- och konstutställningar
- 10.8 Biblioteket kan också öka antalet besök genom att fungera som center för informationsmaterial från sociala myndigheter utanför anstalten och vara kontaktpunkt för frivilligorganisationer som verkar i fängelset.

Bibliografi

Prison Libraries Standards, Guidelines and Relevant Litterature, 1990–2005

ABM-Utvikling. (2005). Biblioteket: det normale rommet i fengslet. (skrift #14). Oslo: ABM. www.abm-utvikling.no/publisert/ABMskrift/2005/fengselsbibliotek_web.pdf

American Association of Law Libraries. Contemporary Social Problems and Special Interest Section. (1996). Recommended collections for prison and other institution law libraries. (Rev. ed.). Chicago, IL:

American Association of Law Libraries. Standing Committee on Law Library Service to Institution Residents. (1991). Correctional facility law libraries: An A to Z resource guide. Laurel, MD: American Correctional Association.

American Correctional Association. (1991). Standards for adult local detention facilities. (3rd ed.). College Park, MD:

American Correctional Association. (2003). Standards for adult correctional institutions. (4th ed.). Lanham, MD: American Correctional Association.

Anderson, W. (1991). The evolution of library and information services for special groups: The role of performance review and the user. *IFLA Journal*, 17(2), 135-141.

Arlt, J. (1999). Neue Wege für die Brandenburger Gefängnisbibliotheken [New ways for the Brandenburg prison libraries]. *Buch und Bibliothek*, 51(7/8), 494-496.

Association of Specialized and Cooperative Library Agencies. (1992). Library Standards for Adult Correctional Institutions, 1992. Chicago, IL: American Library Association.

Association of Specialized and Cooperative Library Agencies. (1999). Library Standards for Juvenile Correctional Facilities. Chicago, IL: American Library Association. Australian Library and Information Association. (1990).

Australian prison libraries: Minimum standard guidelines. Canberra, Australia: Australian Library and Information Association.

Bibliotek innanför murarna. (Libraries behind bars). (2002). *Biblioteksbladet*, 87(2), 2–11.

Bowden, T.S. (2003). A Snapshot of state prison libraries with a focus on technology. *Behavioral and Social Sciences Librarian*, 21(2), 1–12.

Buck, D., Ingham, D., Valentine, P., Thompson, M., Jones, P., & Darbishire, B. (1992). Prison libraries in Norfolk: A review. Norwich: Norwich City College Library.

- Contini, C.** (2003). Biblioteche scatenate: Biblioteca, carcere e territorio. Atti del convegno nazionale, Sassari, Camera di commercio, 28–29 marzo 2003. Rome: Associazione italiana biblioteche (AIB), Sezione Sardegna.
- Costanzo, E., & Montechi, G.** (2002). Liberi di leggere: Lettura, biblioteche carcerarie, territorio. Atti del Convegno, Rozzano (MI). Centro culturale Cascina Grande, 11 maggio 2001. Rome: Associazione italiana biblioteche (AIB).
- Council of Europe.** (1990). Education in prison. Strasbourg, GR: Council of Europe. (pp. 41–44, Recommendation No. R(89) 12 adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 13 October 1989 and explanatory memorandum).
- Council of Europe.** (1990). Final activity report on prison education. Strasbourg, GR: Council of Europe.
- Crowell, J. R.** (1996). Correctional Law Libraries: Operations, Standards and Case Law. Littleton, CO: F. B. Rothman.
- Curry, A., Wolf, K., Boutilier, S., & Chan, H.** (2003). Canadian federal prison libraries: A national survey. *Journal of Librarianship and Information Science*, 35(3), 141–152.
- Darby, L. T.** (2004). Libraries in the American Penal System. *Rural Libraries*, 24(2), 7–20.
- De Carolis, E.** (2000). Diritto di lettura: l'esperienza della biblioteca carceraria [The right to read: The experience of prison libraries]. *Bollettino AIB*, 40, (3), 347–363.
- Desmond, Y.** (1991). Recreation and education: A combined approach in Wheatfield Place of Detention, Dublin. *An Leabharlann*, 7(4), 127–135.
- Fabiani, J.-L., & Soldini, F.** (1995). Lire en prison: Une étude sociologique. Paris: Bibliothèque publique d'information.
- Fédération Française pour la Coopération des Bibliothèques (FFCBmld), Coopération des bibliothèques en Aquitaine (CBA).** (1997). Bibliothèque & lecture en prison: Guide à l'usage du détenu auxiliaire de bibliothèque. Paris.
- Fédération Française pour la Coopération des Bibliothèques (FFCBmld).** (2004). Les actions culturelles et artistiques en milieu pénitentiaire, Paris.
- Fernandez, C. M.** (1991). Servicios bibliotecarios en las cárceles de Barcelona y provincia [Prison library services in Barcelona province]. *Boletín de la Asociación Andaluza de Bibliotecarios*, 7(23), 15–28.
- Flageat, M. C.** (1998). Un exemple d'intervention de bibliothécaires en prison: la maison d'arrêt des Yvelines [An example of librarian intervention in prison: The Yvelines remand centre]. *Bulletin d'Informations de l'Association des Bibliothécaires Français*. (181), 36–40.
- Franzén, Gunilla.** (1996). Det svenska fängelsebiblioteket. Eskilstuna, Sweden: Eskilstuna stads – och länsbibliotek.
- Fridriksdóttir, B.** (1995). Bokasafnspjónusta fyrir fanga á Íslandi [Library services to Icelandic prisoners]. *Bokasafnid*, (19), 91–92.

- Galler, A. M., & Locke, J.** (1991). L'état des bibliothèques dans les pénitenciers fédéraux du Québec [The state of libraries in the federal prisons of Québec]. *Argus*, 20(1), 27–33.
- Golay, A.** (1990). Une bibliothèque ordinaire dans un cadre extraordinaire: la bibliothèque de la Prison de Champ-Dollon (Genève) [An ordinary library in an extraordinary setting: The library of the Champ-Dollon Prison in Geneva]. *ArbiDo-Revue*, 5(3), 84–89.
- Great Britain. Standing Committee on Prison Libraries.** [1991–1993]. *Prison libraries: Roles and responsibilities*. [London]: Home Office, HM Prison Service.
- Hugo, N.** (1996). Library services to prisoners in South Africa: Their contribution towards rehabilitation and improving the quality of inmates' lives. *KWAZNAPLIS*, 2(3), 3–6.
- IFLA/UNESCO public library manifesto.** (1995). The Hague: IFLA.
- International Book Committee, & International Publishers Association.** (1994). *Charter for the reader*. Geneva: UNESCO.
- Irvall, B., & Nielsen, G.S.** (2005). Access to libraries for persons with disabilities. (IFLA Professional Report no. 89). The Hague: IFLA. www.ifla.org/VII/s9/nd1/iflapr-89e.pdf
- Janos, J.** (2003). Prison libraries. *KNIZNICA*, 4(5), 235–239.
- Jones, M. D.** (1994). Information Needs of African Americans in the Prison System. In E. J. Josey (Ed.), *The Black Librarian in America Revisited*. Metuchen, NJ: Scarecrow Press.
- Kaiser, F. E. (Ed.)**. (1992). *Guidelines for library services to prisoners*. (IFLA Professional Report no. 34). The Hague: IFLA.
- Kaiser, F. E.** (1993). De bibliotheek achter tralies: bibliotheekwerk in gevangenissen, huizen van bewaring, inrichtingen voor ter beschikking gestelden en jeugdinstellingen [The library behind bars: Library services in prisons, detention centres and young offenders' remand institutions]. *Open*, 25(3), 94100.
- Kaiser, F. E.** (1993). Guidelines for library services to prisons. *IFLA Journal*, 19(1), 67–73.
- Kaiser, F. E. (Ed.)**. (1993). *Pautas para servicios bibliotecarios para prisioneros*. (IFLA Professional Report no. 37). The Hague: IFLA.
- Kaiser, F. E. (Ed.)**. (1995). *Guidelines for library services to prisoners*. (2nd rev. ed.). (IFLA Professional Report no. 46). The Hague: IFLA.
- Kaiser, F. E. (Ed.)**. (1995). *Richtlinien zur Bibliotheksversorgung von Häftlingen*. (IFLA Professional Report no. 47). The Hague: IFLA.
- Lehmann, V.** (2000). Prison librarians needed: A challenging career for those with the right professional and human skills. *IFLA Journal*, 26(2), 123–128. www.ifla.org/IV/ifla65/papers/046-132e.htm
- Lehmann, V.** (2000). The Prison Library: A Vital Link to Education, Rehabilitation, and Recreation. *Education Libraries*, 24(1), 5–10.
- Lehmann, V.** (2003). Planning and implementing prison libraries: Strategies and resources. *IFLA Journal*, 29(4), 301–307. www.ifla.org/IV/ifla69/papers/175-E_Lehmann.pdf

- The Library Association. Prison Libraries Group.** (1997). Guidelines for prison libraries (2nd ed.). London: Library Association.
- Lieber, C., & Chavigny, D.** (2005). Les bibliothèques des établissements pénitentiaires. Rapport au Ministre de la culture et de la communication. France. www.culture.gouv.fr/culture/actualites/index-rapports.htm
- Liggett, J. M.** (1996). Survey of Ohio's prison libraries. *Journal of Interlibrary Loan, Document Delivery and Information Supply*, 7(1), 31–45.
- Lire & écrire en prison: La Presse: colloque, Bordeaux, 8 octobre 1993.** (1995). Bordeaux: Coopération des bibliothèques en Aquitaine.
- Lithgow, S., & Hepworth, J. B.** (1993). Performance measurement in prison libraries: Research methods, problems and perspectives. *Journal of Librarianship and Information Science*, 25(2), 61–69.
- Lucas, L.** (1990). Educating prison librarians. *Journal of Education for Library and Information Science*, 30(3), 218–225.
- Nyeng, P.** (1998). Library days behind bars. *Scandinavian Public Library Quarterly*, 31(1), 8–11.
- Ostlie, Jan-Erik.** (1999). Verdens beste fængselsbibliotek. [The world's best prison library]. *Bok og Bibliotek*, 66(1), 15–17.
- Peschers, G.** (1999). Weiterentwicklung der Bibliotheksarbeit im Justizvollzug in NRW. *Buch und Bibliothek*, 51(4), 254–256.
- Peschers, G.** (2003). Bibliotheksarbeit im Justizvollzug in Deutschland am Beispiel Nordrhein-Westfalens: Gefangenenbibliotheken als Portale begrenzter Freiheit zur sinnvollen Freizeitgestaltung für Inhaftierte. WLIC 2003. www.ifla.org/IV/ifla69/papers/023g-Peschers.pdf
- Peschers, G., & Skopp, K. J.** (1994). Nordrhein-Westfalen: Bibliotheksarbeit im Strafvollzug [North Rhine-Westphalia: Library service in the prisons]. *Buch und Bibliothek*, 46(3), 256–262.
- Revelli, C.** (1996). Biblioteche carcerarie [Prison libraries]. *Biblioteche Oggi*, 14(7), 42–46.
- Rubin, R. J., & Suvak, D.** (Eds.) (1995). *Libraries Inside: A Practical Guide for Prison Librarians*. Jefferson, NC: McFarland.
- Suvak, D. The prison community.
 - Rubin, R. J. The planning process.
 - Souza, S. The professional staff.
 - Mallinger, S. M. The inmate staff.
 - Reese, D. Collection development.
 - Rubin, R. J., & Suvak, D. Services.
 - Pitts, N. Programs.
 - Piascik, A. Literacy.
 - Suvak, D. Budgeting.
 - Brown, T. The facility and equipment.
 - Lehmann, V. Automation.
 - Ihrig, J. Providing legal access.

- Ruebens, G., & Jacobs, R. (1999). Gevangenisbibliotheken: een pilotproject in Brugge [Prison libraries: A pilot project in Bruges]. *Bibliotheek en Archiefgids*, 75(1), 33–45.
- A Sentence to read: A review of library services to penal establishments in Nottinghamshire.** (1990). Nottingham, England: Nottingham County Council.
- Stearns, R. M. (2004). The Prison library: An issue for corrections, or a correct solution for its issues? *Behavioral & Social Sciences Librarian*, 23(1), 49–80.
- Stevens, T., & Usherwood, B. (1995). The development of the prison library and its role within the models of rehabilitation. *Howard Journal of Criminal Justice*, 34(1), 45–63.
- Tabet, C. (2004). *La bibliothèque hors les murs*. Paris: Cercle de la librairie.
- United Nations standard minimal rules for the treatment of prisoners.** (1995). New York: United Nations.
- Vogel, B. (1995). *Down for the Count: A Prison Library Handbook*. Metuchen, NJ: Scarecrow Press.
- Vreeburg, K. (1996). Filiaal zonder collectives: Penitentiare inrichting besteedt bibliotheekwerk uit aan OB Lelystad [A branch without collections: A prison service provides work for Lelystad Public Library]. *Bibliotheek en Samenleving*, 24(3), 15–20.
- Werner's Manual for Prison Law Libraries.** (2004). R. Trammell (Ed.). (3rd ed.). American Association of Law Libraries Publications Series; no. 69). Buffalo, NY: Wm. S. Hein.
- Westwood, K. (1998) "Meaningful access to the courts" and law libraries: Where are we now? *Law Library Journal*, 90(2), 193–207.
- Wilhelmus, D. W. (1999). A new emphasis for correctional facilities' libraries: college programs in prison systems. *The Journal of Academic Librarianship*, 25(2), 114–120.
- Womboh, B. S. H. (1991). Nigerian prison library services: Status and needs. *Focus on International & Comparative Librarianship*, 22(1), 10–15.
- Womboh, B. S. H. (1995). Research summary: An assessment of Nigerian prison libraries. *Third World Libraries*, 5(2), 74–75.
- Yamaguchi, A. (2002). Books for prisoners. *Toshokan Zasshi (The Library Journal)*, 96, 761–763.

Svenska tillägg till bibliografin

Bergquist-Jonsson, E., & Hamberg Schinkler, C. (1999). Fängslande läsning: en undersökning av läsvanorna bland de intagna på Österåkersanstalten. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Bibliotekshögskolan, 1404-0891; 1999:32.

Schmidt, P., & Gille, M. (2005). ”Hur stor skulle världen vara om jag inte kunde läsa”: en studie av kvinnliga interners läsning vid anstalten Hinseberg. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Bibliotekshögskolan, 1404-0891; 2005:48.

Wallström, Å. & Åström, H., (1998). ”Bok är bästa vän”: en undersökning om betydelsen av bibliotek inom kriminalvården utifrån kriminalvårdsanstalten Hall och häktet Stockholm Kronoberg. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Institutionen Bibliotekshögskolan, 1401-5358; 1998:13.

Kriminalvården. (2007). Biblioteksverksamhet vid kriminalvårdens anstalter och häkten. Riktlinjer 2007. www.fengselundervisning.net eller www.nordvux.net/download/1511/biblioteksverksamhet.pdf.

*Vad är ett bibliotek utan bibliotekarie?
En samling osorterad och därmed närapå värdelös kunskap,
och den som letar blir som en Dante utan sin Vergilius.
Den som letar efter information eller djup behöver
en guide, en stigfinnare.”*

Kristian Lundberg

World Trade Center • Box 70380 • 107 24 Stockholm
Tel: 08-545 132 30 • info@biblioteksforeningen.org
www.biblioteksforeningen.org